

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **V. M., zastúpeného JUDr. L. Z.**, proti žalovaným: **1. Prezídium SDKÚ–DS, 2. Ústredná rada SDKÚ–DS, 3. Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaných, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 3. apríla 2008, č. k. 1 S 45/2008-49, 1 S 53/2008 a 1 S 54/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 45/2008-49, 1 S 53/2008 a 1 S 54/2008 zo dňa 3. apríla 2008 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením zo dňa 3. apríla 2008 krajský súd zastavil s poukazom na ustanovenie § 248 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaných, a to uznesenia žalovaného v 1. rade č. 4/2008 zo dňa 3. marca 2008 a uznesenia č. 5/2008 zo dňa 8. marca 2008 a uznesenia žalovaného v 2. rade zo dňa 8. marca 2008 z dôvodu, že žaloba smerovala proti rozhodnutiam, ktoré nemôžu byť predmetom preskúmania súdom. V odôvodnení krajský súd uviedol, že uznesenie žalovaného v 1. rade č. 4/2008 zo dňa 3. marca 2008 a uznesenie žalovaného v 2. rade zo dňa 8. marca 2008 nemajú povahu rozhodnutí o právach fyzických a právnických osôb, ale ide o rozhodnutia organizačnej povahy, ktoré upravujú vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal. K uzneseniu žalovaného v 1. rade č. 5/2008 zo dňa 8. marca 2008 krajský súd uviedol, že nepodlieha súdnemu prieskumu, nakoľko ide o rozhodnutie dočasnej – predbežnej povahy. Zároveň krajský súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie namietajúc odňatie možnosti konať pred súdom a nesprávne právne posúdenie veci. Žalobca ako dôvod podania žaloby uviedol, že proti rozhodnutiu žalovaných nie je prípustné odvolanie a nepodliehajú prieskumu Kongresom SDKÚ-DS. Žalobca ďalej namietal,

že nemal vedomosť o prijatí predmetného uznesenia č. 4/2008 žalovaného v 1. rade a o obsahu získal vedomosť až po prijatí uznesenia žalovaného v 1. rade č. 5/2008 zo dňa 8. marca 2008, t.j. po zbavení výkonu práv člena u žalovaného v 3. rade. Tiež namietal, že v rámci vnútorných štruktúr žalovaného v 3. rade neexistuje interný predpis, ktorý by upravoval zverejňovanie uznesení straníckych orgánov. Podľa žalovaného ide o samostatné rozhodnutia, ktoré podľa prezentácie žalovaného v 3. rade majú byť záväznými pre všetkých jeho členov, t.j. tieto zjavne zasahujú do hmotných práv a povinností fyzických osôb a v žiadnom prípade nejde len o úpravu vnútorných pomerov orgánu, ktorý ich vydal. Žalobca namietal, že ide o uznesenie dočasnej povahy do rozhodnutia Kongresu SDKÚ-DS, pretože Súd SDKÚ-DS nemá žiadnu lehotu, v ktorej by musel o návrhu rozhodnúť. Žalobca na záver namietal, že zo záhlavia napadnutého rozhodnutia krajského súdu nie je zrejmé aké rozhodnutia súd preskúmaval, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podaním zo dňa 23. mája 2008 sa žalovaný v 3. rade vyjadril k odvolaniu žalobcu tak, že uznesenie žalovaného v 1. rade č. 4 zo dňa 3. marca 2008, rovnako aj uznesenie žalovaného v 2. rade zo dňa 8. marca 2008 nemajú povahu rozhodnutí o právach fyzickej či právnickej osoby, ide o rozhodnutia organizačnej povahy, ktoré upravujú vnútorné pomery orgánu. K uzneseniu žalovaného v 1. rade č. 5/2008 zo dňa 8. marca 2008 uviedol, že nepodlieha súdnemu prieskumu, nakoľko ide o rozhodnutie dočasnej – predbežnej povahy. K námietke žalobcu, že sa nemal možnosť oboznámiť s napadnutými uzneseniami žalovaný v 3. rade uviedol, že jednak boli distribuované spôsobom obvyklým a rovnako boli medializované vo všetkých hlavných celoslovenských elektronických a printových médiách. Žalovaný navrhol napadnuté rozhodnutie krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP a § 214 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Z ustanovenia § 247 ods. 1 OSP vyplýva, v ktorých prípadoch sa môže účastník správneho konania domáhať preskúmania rozhodnutia správneho orgánu súdom. Všeobecné súdy preskúmavajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy vydaných v správnom konaní, ktorými správny orgán zasahuje do práv a povinností fyzickej alebo právnickej osoby. Možnosť domáhať sa preskúmania rozhodnutia správneho orgánu je obmedzená negatívnym výpočtom rozhodnutí a postupov, ktoré sú zo súdneho preskúmania vylúčené na základe zákona.

Predpokladom postupu súdu podľa druhej hlavy piatej časti OSP (*rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov*) je, aby pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť (§ 247 ods. 2 OSP).

Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov podľa druhej hlavy piatej časti OSP (ustanovenia §§ 247- 250k OSP) je dôsledne založené na zásade subsidiarity súdneho prieskumu vo vzťahu ku konaniu o riadnych opravných prostriedkoch v správnom konaní, ktorá zásada je vyjadrená v ustanovení § 247 ods. 2 OSP. Vzhľadom na to, súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia nastupuje až v prípade právoplatného skončenia správneho konania.

Podľa § 248 písm. a/ OSP, súdy nepreskúmavajú rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania.

Podľa § 103 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak **smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom**, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a, alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Predmetom preskúmania v danej veci mali byť rozhodnutia vydané žalovanými v 1. a 2. rade ako orgánmi politického hnutia voči členovi tohto hnutia.

Z hľadiska súdneho prieskumu sa v danom prípade jedná o tzv. politické súdnictvo upravené predovšetkým v siedmej hlave piatej časti OSP, ktoré súvisí s právom na združovanie v politických stranách a politických hnutiach (§ 7 ods. 5 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach a § 250ze OSP).

Súdnej ochrany v správnom súdnictve sa môže domáhať aj člen politickej strany (hnutia) v prípade, ak považuje rozhodnutie orgánu strany (hnutia) za nezákonné alebo odporujúce stanovám. Člen politickej strany (hnutia), môže

do 30 dní od prijatia takéhoto rozhodnutia požiadať krajský súd o jeho preskúmanie (§ 19 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach). V týchto prípadoch správny súd v konaní postupuje podľa druhej hlavy piatej časti OSP.

Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca sa predmetnou žalobou domáhal:

1. preskúmania zákonnosti a následne zrušenia uznesenia žalovaného v 1. rade č. 4/2008 zo dňa 3. marca 2008, ktorým rozhodol, že „... o vnútorných veciach SDKÚ-DS sa bude v budúcnosti hovoriť len na straníckych orgánoch“,
2. preskúmania zákonnosti a následne zrušenia uznesenia žalovaného v 2. rade zo dňa 8. marca 2008, ktorým rozhodol, že „... postup niektorých jednotlivcov z regionálneho zväzu SDKÚ-DS v Bratislave, ktorí sa rozhodli viesť vnútrostranícku diskusiu prostredníctvom médií, je vzhľadom na uznesenie Prezídia SDKÚ 1/2001 a 4/2008, konaním úmyselne porušujúcim pravidiel politickej zodpovednosti podľa čl. 9 Stanov SDKÚ“ a
3. preskúmania zákonnosti uznesenia žalovaného v 1. rade č. 5/2008 zo dňa 8. marca 2008, ktorým rozhodol, že „... v zmysle článku 8 ods. 1 a ods. 5 Stanov SDKÚ-DS za úmyselné porušovanie pravidiel politickej zodpovednosti zbavuje výkonu práv člena SDKÚ-DS:

V. M., ... ,“.

Uznesenie žalovaného v 1. rade č. 4/2008 zo dňa 3. marca 2008 a rovnako aj uznesenie žalovaného v 2. rade zo dňa 8. marca 2008 podľa názoru odvolacieho súdu nie sú individuálnymi správnymi aktmi, a teda nemajú povahu rozhodnutí o právach fyzickej či právnickej osoby, ale ide o rozhodnutia organizačnej povahy, ktoré upravujú vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal, a preto nepodliehajú súdnemu prieskumu podľa druhej hlavy piatej časti OSP.

V prípade uznesenia žalovaného v 1. rade č. 5/2008 zo dňa 8. marca 2008 je potrebné vychádzať zo Stanov Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie – Demokratickej strany, z čl. 8 bod 5, z ktorých nesporne vyplýva, že v naliehavých a závažných prípadoch, ktoré vyžadujú bezprostredný zásah môže Prezídium SDKÚ-DS zbaviť člena výkonu jeho práv až do právoplatného rozhodnutia Súdu SDKÚ-DS. Takéto uznesenie je súčasne návrhom na začatie konania o vylúčení člena.

Podľa čl. 8 bod 6 Stanov proti rozhodnutiu Súdu SDKÚ-DS o vylúčení sa môže bývalý člen SDKÚ-DS odvolať na Kongres SDKÚ-DS. Odvolanie nemá odkladný účinok. Ak Kongres zruší rozhodnutie Súdu SDKÚ-DS príslušný riaditeľ Krajskej agentúry obnoví registráciu člena.

V tomto prípade sa odvolací súd stotožňuje s názorom krajského súdu, že ide o rozhodnutie, ktoré rovnako nepodlieha prieskumu súdu, nakoľko ide o rozhodnutie, ktorým bol žalobca zbavený výkonu práv člena hnutia len dočasne, t. j. že predmetné rozhodnutie je rozhodnutím dočasnej (predbežnej) povahy a nie je rozhodnutím konečným.

Ako vyplýva z citovaného čl. 5 Stanov SDKÚ-DS v nalievavých a závažných prípadoch môže Prezídium SDKÚ-DS zbaviť člena výkonu jeho práv, až do právoplatného rozhodnutia Súdu SDKÚ. Z tohto ustanovenia jednoznačne vyplýva, že pozbavenie členských práv v dôsledku rozhodnutia Prezídia SDKÚ je len **dočasným rozhodnutím** Prezídia SDKÚ-DS. Uznesenie o zbavení člena výkonu jeho práv až do právoplatného rozhodnutia Súdu SDKÚ-DS je súčasne návrhom na začatie konania o vylúčení. **Konečným rozhodnutím** bude až rozhodnutie Kongresu SDKÚ-DS, ktorému v zmysle stanov hnutia bude predchádzať rozhodnutie Súdu SDKÚ-DS. Následne voči tomuto rozhodnutiu je potom možné podať žalobu o jeho preskúmanie na všeobecný súd.

V preskúmvanej veci teda nejde o konečné rozhodnutie druhostupňového orgánu verejnej správy v zmysle § 247 ods. 2 OSP a nakoľko nebolo meritórne rozhodnuté, nemohlo ešte dôjsť ani k založeniu, zmene alebo zrušeniu oprávnení a povinností účastníkov v administratívnom konaní v zmysle § 244 ods. 3 OSP a v dôsledku toho žiadny z účastníkov konania nie je na týchto právach ani v zmysle § 247 OSP ukrátený.

Dočasné pozbavenie výkonu členských práv považoval odvolací súd v súlade s názorom súdu prvého stupňa za rozhodnutie predbežnej povahy, ktoré je podľa ustanovenia § 248 ods. 1 písm. a/ vylúčené zo súdneho preskúmvania.

Takto aj podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci neboli splnené predpoklady ustanovenia § 247 ods. 1, 2, 3 OSP v spojení s § 244 OSP. Ako je už uvedené vyššie, týmito nemeritórnymi rozhodnutiami neboli založené, zmenené alebo zrušené práva alebo povinnosti žalobcu. Nebolo preto možné akceptovať jeho žalobu, nakoľko rozhodnutiami žalovaných nemohol byť ukrátený na svojich právach, keďže o jeho právach správny orgán nerozhodol, a ani nemohol byť ukrátený na svojom ústavnom práve domáhať sa preskúmvania rozhodnutia správneho orgánu súdom, pretože túto možnosť bude nesporne mať ako účastník správneho konania v prípade meritórneho skončenia konania o prípadnom vylúčení člena zo strany.

Za právne relevantnú nepovažoval odvolací súd ani námietku žalobcu, že zo záhlavia napadnutého rozhodnutia krajského súdu nie je zrejmé aké rozhodnutia súd preskúmvaval, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko nielen z úvodnej časti uznesenia (tzv. záhlavie) ale aj z jeho výroku a z odôvodnenia nesporne vyplýva, že súd konal a rozhodol ohľadom všetkých troch žalobou zo dňa 17. marca 2008 napadnutých rozhodnutí, pričom z obsahu spisu a napadnutého rozhodnutia tiež vyplýva, že pôvodne bola každému z týchto rozhodnutí (zjavne nesprávne) pridelená aj osobitná spisová značka, pričom súd ich správne prejednal a o nich rozhodol v jednom konaní.

Z vyššie uvedených dôvodov námietky žalobcu uvedené v žalobe ako aj v odvolaní nemožno považovať za dôvodné, a preto nepochybil krajský súd,

ak konanie o žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaných v 1. a 2. rade zastavil.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolaciemu potom neostalo iné ako podľa 250ja ods. 3 veta druhá a § 219 ods. 1 OSP uznesenie krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ešte poznamenáva, že voči žalovanému v 3. rade muselo byť konanie zastavené aj z dôvodu, že tento žiadne z troch žalobou napadnutých rozhodnutí nevydal.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta OSP tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žalobca nebol v konaní o odvolaní úspešný a žalovaným preto, že im z dôvodu neúspešného odvolania žalobcu žiadne trovy konania nevznikli, ani si ich neuplatnili.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 8. júla 2009

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová